

Cesare Segre, doctor honoris causa per la Universitat de Barcelona. — La cerimònia d'investidura va tenir lloc el dia 21 d'abril de 2004 al Paraninfo de la Universitat de Barcelona. Després dels actes de protocol, la Dra. María de las Nieves Muñiz Muñiz, catedràtica de la

Secció d'Italià del Departament de Filologia Romànica, va pronunciar el discurs de presentació davant les autoritats acadèmiques i en una sala plena de gent.

Atesa la impossibilitat d'abastar tota l'obra crítica de Cesare Segre, la professora Muñiz va traçar les línies principals que han marcat l'itinerari intel·lectual de l'estudiós homenatjat. Així, doncs, va palesar un nucli generador del pensament de Segre en els seus recorreguts comparatistes, que es fecunden en la gran tradició de la romanística de la segona meitat del segle xx. Per aquest costat, hi ha els nombrosos volums en què l'estudiós italià ha passejat pels gèneres amb una perspectiva transversal, com ara *Teatro e romanzo* (1983) o *Intreccio di voci. La polifonia nella letteratura del Novecento* (1991). Per l'altre costat, hi ha la presència de les fortes arrels culturals de l'especialista que sap encarar-se amb l'anàlisi del *Tirant lo Blanc* o dels *Lais* de França —com amb moltes altres obres italianes, occitanes, portugueses i castellanés—, amb un ventall històric que va de l'Edat Mitjana fins a la contemporaneïtat.

Un tercer aspecte a ressaltar de la producció de Segre —i el que, com va recordar Muñiz, li ha donat un reconeixement universal— el podríem desar sota l'etiqueta de l'aprofundiment metodològic. Per no reduir aquesta nota a un llistat de títols, caldrà limitar-se a assenyalar els volums *Le strutture e il tempo* (1974) o *Semiòtica filològica* (1979), sense oblidar el text que ha estat —i que continua essent— la més sòlida base propedèutica per a qui s'aproximi als estudis literaris: la referència, òbviament, és per *Avviamento all'analisi del testo letterario*, de 1985, la difusió del qual *també* és demostrada per les diverses traduccions que ha tingut.

Durant els anys '90, Segre es va dedicar a l'anàlisi més punyent de la situació de la crítica literària d'ara. Va obrir aquesta línia de recerca amb *Notizie dalla crisi* (1993), on el títol ve a representar l'impàs epistemològic que tota la primera part del volum denuncia, i la va continuar, el 2001, amb *Ritorno alla critica* on, tot i l'optimisme que semblaria desprendre-se'n, encara s'hi perfila un itinerari ple de dificultats per a la recuperació d'una funció cultural específica per a la crítica actual. Amb la qual cosa, en aquest recull d'estudis Segre aposta per uns assaigs que, tot deixant momentàniament de banda les explicacions teòriques, s'impliquen en la pràctica de la interpretació.

Tanmateix, aquesta actitud constructiva no obliga a una renúncia de l'especulació, i el discurs que l'homenatjat va pronunciar per la seva investidura, «La teoría del personaje y el *Quijote*», és la prova fefaent de la relació de vasos comunicants que la teoria i l'anàlisi del text literari han de mantenir, sense que aquella s'imposi de manera dogmàtica a despeses de l'obra, sense que aquesta es deixi ofegar dins el maremàgnum de les lectures no fonamentades.

La reivindicació humanística del discurs científic és una constant a l'obra de Segre. A partir d'aquest postulat és fàcil descobrir la cohesió ideològica que lliga l'anàlisi de «*Se questo è un uomo* de Primo Levi» (un article que forma part de *Ritorno alla critica*) amb un text que a un observador superficial li podria semblar un cas d'heterodòxia dins la producció de l'estudiós: *Per curiosità. Una specie di autobiografia* (1999). Al contrari, la coherència rau en la constatació que, són paraules de Muñiz, “su inexhausta curiosidad por lo humano se manifiesta como voluntad de mejorar un mundo (un mundo atravesado por el horror de Auschwitz), del que nadie puede aislarse declinando responsabilidades».

Finalment, cal recordar l'ofici minucios del filòleg, la feina quotidiana que ens dóna les bases indispensables per a la lectura de les obres literàries i que aquí no podem deixar passar en silenci. Entre totes les edicions de textos que Segre va curar, és bo assenyalar la que tenim més a prop: la versió bilingüe de *Orlando furioso* amb la traducció al castellà de Jerónimo de Urrea (1549), que va ser publicada el 2002, en un volum a cura de Segre i Muñiz, on el primer es va ocupar de fixar el text italià i de prologar-lo mentre que la catedràtica d'italià de la Universitat de Barcelona —que va completar les octaves que mancaven en castellà— va dedicar la seva atenció a l'estudi de la recepció i les traduccions del poema a les terres ibèriques. [F. A.]